

מבחן זנים בצלצל

חוקר ראשי: דרול ג'ילט – מו"פ ערבה דרומית

חוקרים שותפים: אלי מרגלית – אגף ירקות - שה"מ, נתן מינקובסקי – מו"פ ערבה דרומית

רקע, תאור הבעיה ומטרות המחקר:

עיקר גידול בצל בערבה הדרומית הוא משתילת בצלצל. משך שנים הזן בית אלפא משמש כזן המוביל בערבה וברוב אזורי הגידול בארץ. בשנים האחרונות חדרו לשימוש זני מכלוא מתוצרת הארץ ומחברות מחו"ל. זני המכלוא האלו יוצרים יכול רב ובצל איכותי יותר מהזן בית אלפא. על כן, טמונה בהם את היכולת להחליף את הזן בית אלפא, תוך כדי שיפור ברווחיות הגידול.

מטרות המחקר היו:

א. לבחון זני מכלוא שונים של בצל לפי פרמטרים של יכול, התפלגות לגודל ואחוזי הפרגה והתפצלות.

ב. לאמת מידע שנצבר תוך מגמה למצוא זנים חלופיים לזן הקיים, בית אלפא.

מהלך המחקר ושיטת העבודה:

המבחן נערך בתחנת ניסיונות יטבתה. הקרקע עברה חיטוי סולרי בפוליאיתילן שקוף במהלך חודש יולי למשך כ-5 שבועות. שתילת הבצלצל התבצע בשני מועדים, ב- 8.9.12 וב- 19.9.12. הזנים נזרעו בשיטת הבלוקים באקאי – ארבע חזרות לכל זן, אורך חזרה כ-4.4 מטר. מערכת הטפטוף (שלוש שלוחות לערוגה, 2.3 ל"שעה, 0.30 מטר בין טפטפות) נפרשה לאחר כ- 15 יום הנבטה בהמטרה. בכל ערוגה נשתלו 6 שורות, ובעומד של 7-8 בצלצלים למטר שורה. גודל הבצלצל שנשתל הוא 28 - 24 מ"מ.

הזנים שהשתתפו בניסוי היו בית אלפא, Atacama, 8061, גובי, ועדה. הזן בית אלפא שימש כזן ביקורת. במהלך המחקר נערך מעקב אחר התפתחות הצמחים, ההתבצלות, ומועד הצניחה. האסיף התבצע לכל מועד בנפרד ב- 25.1.13 וב- 20.2.13. הבצלים שנאספו מוינו, נספרו, ונשקלו.

תוצאות עיקריות:

א. **יבול כללי:** הזן גובי הצטיין ביבול הכללי הגבוה ביותר (7.5 ק"ג/מ"ר) במועד הראשון, והזן Atacama בלט עם היבול הכללי הנמוך ביותר (5.6 ק"ג/מ"ר). הזנים גובי ו-Atacama הניבו במועד השני את היבול הכללי הגבוה מבין הזנים (9 ו-8.5 ק"ג/מ"ר).

ב. **הפרגה:** הזנים בית אלפא ו-Atacama התאפיינו בהעדר הפרגה במועד הראשון, והזנים 8061, גובי, ועדה באחוזי הפרגה מינוריים. במועד השני הזן בית אלפא לא הפריג בכלל, הזן Atacama ברמה של כ-5% והזנים 8061, גובי, ועדה באחוזי הפרגה שנעו בין 10-18.

ג. **התפצלות:** הזנים בית אלפא, 8061, גובי, ועדה התאפיינו במובהק באחוזי ההתפצלות הגבוהים ביותר בשני המועדים, והזן Atacama בנמוך ביותר.

ד. **התפלגות לגודל:** לא נמצאו הבדלים סטטיסטיים מובהקים בין הזנים בשני המועדים ביבול בצל בגודל הרצוי של 41-50 מ"מ. בשני המועדים הזנים 8061 ועדה הצטיינו בכמות בצל בקוטר של עד 40 מ"מ ו- 41-50 מ"מ. הזנים גובי ו-Atacama הניבו את היבול בצל בקוטר מעל 80 מ"מ הגבוה ביותר במובהק בשני המועדים.

מסקנות והמלצות להמשך המחקר:

הזנים 8061 ועדה יוצרים אחוזים גבוהים של בצל קטן ובינוני בהשוואה לזנים בית אלפא וגובי הגדלים בערבה הדרומית באופן מסחרי. על כן, שני הזנים האלו לא מתאימים לגידול בערבה הדרומית. מומלץ להמשיך לבחון את הזן Atacama בניסיונות.